NORAKSTS
Lieta Nr. A 42485508
A 2280-09/21

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā, 2009.gada 4.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese I.Petrovska

piedaloties pieteicēja *A.P.* likumisko pārstāvju *S.P.* un *I.P.* pilnvarotajai pārstāvei *I.K.*,
atbildētāja Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Izglītības un zinātnes ministrijas pilnvarotajai pārstāvei Leldei Puisānei,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *A.P.* likumisko pārstāvju *I.P.* un *S.P.* pieteikuma par Izglītības un zinātnes ministrijas faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku, un uzdošanu Izglītības un zinātnes ministrijai iekļaut *A.P.* kā naudas balvas saņēmēju 2008.gadā tās virzītajā Ministru kabineta rīkojuma projektā „Par naudas balvas piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā".

Aprakstošā daļa

[1] Administratīvajā rajona tiesā 2008.gada 1.februārī saņemts *I.P.* (turpmāk – pieteicējs) un *S.P.* kā *A.P.* likumisko pārstāvju pieteikums par Izglītības un zinātnes ministrijas (turpmāk – atbildētājs) faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku, un uzdošanu Izglītības un zinātnes ministrijai iekļaut pieteicēju kā naudas balvas saņēmēju 2008.gadā tās virzītajā Ministru kabineta rīkojuma projektā „Par naudas balvas piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā".

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2008.gada 21.februāra lēmumu pieteikums pieņemts un ierosināta administratīvā lieta.

[2] No lietas materiāliem secināms, ka pieteicēja likumiskais pārstāvis 2007.gada 17.decembrī vērsies pie atbildētāja par biedrības „Latvijas Aeroklubs" iesnieguma par naudas balvas piešķiršanu *A.P.* par izciliem rezultātiem pasaules Čempionātā lidmodelisma sportā izskatīšanas rezultātiem.

Izglītības un zinātnes ministrijas Sporta pārvalde 2008.gada 10.janvārī sniedza atbildi, kurā norāda, ka 2007.gada 31.oktobrī Nacionālā sporta padome nav atbalstījusi naudas balvas piešķiršanu *A.P.* ne par izcīnīto 3.vietu 2006.gada pasaules junioru čempionātā, ne par izcīnīto 1.vietu 2007.gada Eiropas čempionātā junioriem komandu vērtējumā.

2007.gada 5.decembrī Ministru kabinets izdevis rīkojumu Nr.763 „Par naudas balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā", kurā *A.P.* nebija iekļauts.

[3] Nepiekrītot šādai atbildētāja rīcībai pieteicējas likumiskie pārstāvji iesniedza pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā. Pieteikumā norādīts, ka:

[3.1] atbildētāja faktiskā rīcība diskriminē personu atkarībā no tās vecuma, kā arī pārkāpj Latvijas Republikas Satversmes 91.pantu, Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 14.pantu un Administratīvā procesa likuma 6.pantā noteikto vienlīdzības principu.

[3.2] Piemērojot Ministru kabineta 2005.gada 25.oktobra noteikumu Nr.787 normu, atbildētājs nav ievērojis Administratīvā procesa likuma 15.pantā noteikto ārējo normatīvo aktu, vispārējo tiesību principu un starptautisko tiesību normu piemērošanas hierarhiju.

[3.3] Ar apstrīdamo faktisko rīcību pārkāpti arī Administratīvā procesa likuma 8.un 13.pantā noteiktie tiesību normu saprātīgas piemērošanas un samērīguma principi. Konkrētajā gadījumā ar normatīvā akta piemērošanu nav panākts taisnīgākais un lietderīgākais rezultāts. Pieteicējs 2006.gadā ir ieguvis 3.vietu Pasaules čempionātā lidmodelisma sportā junioriem F1A klasē, un tas ir Latvijas sportistu līdz šim labākais sasniegums jauniešu grupā.

Savukārt, 2007.gada Eiropas čempionātā lidmodelisma sportā junioriem, Latvijas komanda, kuras sastāvā bija arī pieteicējs, ieguva 1.vietu komandu vērtējumā.

[3.4] Atbildētājam bija jāpiemēro Administratīvā procesa likuma 8.pants un Ministru kabineta 2005.gada 25.oktobra noteikumu Nr.787 normas kontekstā ar Sporta likuma 13.panta trešo daļu, kas nosaka, ka no valsts budžeta pirmām kārtām finansējams bērnu un jauniešu sports, kas nozīmē to, ka augstāka spēka normatīvais akts nosaka, ka bērni un jaunieši valsts līmenī sportā ir atbalstāmi prioritāri.

Konkrētajā administratīvajā procesā nav ievērots Administratīvā procesa likuma 13.pantā noteiktais samērīguma princips, jo ar adresātam uzlikto tiesisko ierobežojumu faktiski nav iegūts nekāds sabiedrības labums.

[3.5] Atbildētājam bija jāvadās arī no Administratīvā procesa likuma 12.panta un jāapsver, vai privātpersonai nelabvēlīgā faktiskā rīcība ir nepieciešama demokrātiskā sabiedrībā, vai tiešām jaunieša neapbalvošana par sasniegumu sportā kaut kā aizsargā citu privātpersonu tiesības vai demokrātisko valsts iekārtu, vai apbalvošana radītu draudus sabiedrības drošībai, labklājībai vai tikumībai.

[3.6] Personu diskriminācija atkarībā no viņu vecuma redzama atbildētāja attieksmē pret pieteicēju kā 2007.gada Eiropas čempionāta uzvarētāju lidmodelisma sportā junioriem komandu vērtējumā, jo komandā bija trīs dalībnieki - *A.P.*, *O.G.* un *J.Z.*, kur pēdējiem diviem jau ir 16 gadu. Gan *O.G.*, gan *J.Z.* naudas balvu piešķiršanu ir atbalstījusi gan Nacionālā sporta padome, gan Ministru kabineta rīkojuma projektā viņus iekļāvis atbildētājs. Naudas balvas ir piešķirtas arī *O.G.* un *J.Z.* trenerim *V.R.*, gan arī sportistu *O.G.* un *J.Z.* apkalpojošajam sporta darbiniekam *K.P.*

[3.7] Ar apstrīdamo faktisko rīcību nevienlīdzīgā stāvoklī tiek nostādīti ne tikai paši jaunie sportisti, bet arī viņu vecāki. Ne 13 un 14, ne arī 16 gados, jaunieši paši nepelna, un viņu iespēja nodarboties ar konkrēto sporta veidu ir atkarīga no vecāku iespējām to finansiāli nodrošināt. Viens lidmašīnas modelis izmaksā no 350 līdz 600 EUR, vēl vecākiem jāapmaksā ceļa izdevumi uz sacensībām un sacensību dalības maksa.

[4] Administratīvajā rajona tiesā 2008.gada 20.martā saņemti atbildētāja rakstveida paskaidrojumi. Atbildētājs pieteikumu neatzīst un uzskata par nepamatotu tālāk minēto apsvērumu dēļ.

[4.1] Saskaņā ar Ministru kabineta 2005.gada 25.oktobra noteikumu Nr.787 „Noteikumi par kārtību, kādā piešķiramas naudas balvas par izciliem sasniegumiem sportā, un naudas balvu apmēru" (turpmāk – Noteikumi Nr.787) 2.punktu naudas balvas par izciliem sasniegumiem sportā, ņemot vērā Latvijas Nacionālās sporta padomes priekšlikumu, piešķir Ministru kabinets.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2002.gada 12.marta noteikumu Nr.111 „Ministru kabineta kārtības rullis" 6.punktu, ministrijas, īpašu uzdevumu ministra sekretariāta, Valsts kancelejas vai Eiropas integrācijas biroja izstrādāto politikas dokumenta projektu, tiesību akta projektu vai informatīvo ziņojumu izskatīšanai Ministru kabineta komitejas sēdē vai Ministru kabineta sēdē ir tiesīgs iesniegt Ministru prezidents, Ministru prezidenta biedrs, ministrs, īpašu uzdevumu ministrs vai - pēc saskaņošanas ar attiecīgo ministru, norādot par to pavadvēstulē, - valsts ministrs.

Savukārt šo noteikumu 7.punkts nosaka, ka citu valsts un pašvaldību institūciju, kā arī nevalstisko organizāciju vadītāji politikas dokumenta projektu, tiesību akta projektu vai informatīvo ziņojumu izskatīšanai Ministru kabineta komitejas sēdē vai Ministru kabineta sēdē ir tiesīgi iesniegt tikai ar tā Ministru kabineta locekļa starpniecību, kurš ir politiski atbildīgs par attiecīgo jomu.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 16.septembra noteikumu Nr.528 „Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums" 4.2.apakšpunktu viena no atbildētāja funkcijām ir organizēt un koordinēt izglītības, zinātnes, sporta un valsts valodas politikas īstenošanu.

Ievērojot minētajā stiesību normās noteikto, lēmums par naudas balvu piešķiršanu tiek noformēts kā Ministru kabineta rīkojuma projekts.

Atbildētājs, ievērojot Ministru kabineta 2002.gada 12.marta noteikumu Nr.111 „Ministru kabineta kārtības rullis" 7.punktā un Noteikumu Nr.787 2.punktā noteikto, noformēja Latvijas Nacionālās sporta padomes priekšlikumus kā Ministru kabineta rīkojuma projektu un iesniedza minēto projektu izskatīšanai Ministru kabineta sēdē. Rīkojuma projekts tika izskatīts un pieņemts Ministru kabineta 2007.gada 20.novembra sēdē.

[4.2] Ministru kabinets naudas balvas par izciliem sasniegumiem sportā piešķir, ņemot vērā Latvijas Nacionālās sporta padomes priekšlikumu.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.787 3.punktu, lai saņemtu naudas balvu, Sporta pārvaldē atzīta sporta federācija iesniedz Sporta pārvaldē iesniegumu. Sporta pārvalde apkopo iesniegumus un iesniedz tos izvērtēšanai Latvijas Nacionālajā sporta padomē.

Kā izriet no iepriekšminētā, atbildētājs nepiedalās iesniegumu izvērtēšanā. Iesniegumu izvērtēšana ietilpst Latvijas Nacionālās sporta padomes kompetencē. Tādējādi dotajā gadījumā faktiskas sekas pieteicējam varēja radīt Latvijas Nacionālās sporta padomes rīcība iesnieguma izskatīšanas procesā, bet ne atbildētāja rīcība, sagatavojot un noteiktā kārtībā virzot uz Ministru kabineta sēdi Ministru kabineta rīkojuma projektu.

[4.3] Atbildētājs uzskata, ka rīcība, noformējot Ministru kabineta rīkojuma projekta veidā Latvijas Nacionālās sporta padomes priekšlikumus un virzot tos izskatīšanai Ministru kabineta sēdē, nav uzskatāma par faktisko rīcību administratīvā procesa likuma izpratnē.

[5] Tiesas sēdē pieteicēja likumisko pārstāvju pilnvarotā pārstāve pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā minētajiem argumentiem, papildus norādot, ka kopš pieteikuma iesniegšanas ir pagājis vairāk kā gads un 2008.gada novembrī un decembrī Ministru kabinets jau ir izdevis rīkojumus „Par naudas balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā", tādējādi lūgums iekļaut pieteicēju 2008.gada sarakstā ir zaudējis savu nozīmi. Tāpēc pieteikuma priekšmets tiek precizēts, ņemot vērā apstākli, ka šobrīd nevar prognozēt, kurā gadā lietas izskatīšana tiks pabeigta, un tiek lūgts atzīt atbildētāja faktisko rīcību, neiekļaujot pieteicēju tā virzītajā Ministru kabineta rīkojuma projektā „Par naudas balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā", par prettiesisku un uzdot atbildētājam iekļaut pieteicēju kā naudas balvas saņēmēju par izcīnīto 3.vietu 2006.gada pasaules čempionātā lidmodelisma sportā junioriem un izcīnīto 1.vietu komandu vērtējumā 2007.gada Eiropas čempionātā lidmodelisma sportā junioriem tā virzītajā Ministru kabineta rīkojuma projektā „Par naudas balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā" tajā gadā, kurā lietas izskatīšana tiks pabeigta.

Tiesas sēdē atbildētāja pilnvarotā pārstāve pieteikumu neatzina, pamatojoties rakstveida paskaidrojumos minētajiem apsvērumiem.

Motīvu daļa

[6] Tiesa pārbaudot lietas materiālus, noklausoties administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus un objektīvi izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums ir pamatots un apmierināms.

[7] No lietas materiāliem tiesa konstatē turpmāk norādītos faktiskos apstākļus:

[7.1] 2006.gada 5.augustā pieteicējs pasaules čempionātā lidmodelisma sportā junioriem ieguva 3.vietu (lietas lapa 13).

[7.2] 2006.gada 1.septembrī biedrība „Latvijas Aeroklubs" iesniedza Izglītības un zinātnes ministrijas Sporta pārvaldei iesniegumu par naudas balvas piešķiršanu pieteicējam par izciliem rezultātiem pasaules Čempionātā lidmodelisma sportā.

[7.3] 2006.gada 5.septembrī Izglītības un zinātnes ministrijas Sporta pārvalde izdeva administratīvo aktu Nr. 7-1/338 „Par naudas balvu piešķiršanu", ar kuru atteikts piešķirt naudas balvu pieteicējam (lietas lapa 14).

[7.4] 2007.gada 27.ferbuārī atbildētājs pieņēma lēmumu Nr.1-12/1135 atzīstot 2006.gada 5.septembrī Izglītības un zinātnes ministrijas Sporta pārvaldes vēstuli Nr.7-1/338 kā faktisko rīcību par prettiesisku un Sporta pārvaldei uzdots biedrības „Latvijas Aeroklubs" iesniegumu virzīt izvērtēšanai Latvijas Nacionālajā sporta padomē (lietas lapa 15-16).

[7.5] 2007.gada 13.jūlijā Izglītības un zinātnes ministrijas Sporta pārvalde *I.P.* adresētajā vēstulē norādīja, ka iesniegums tiks virzīts izskatīšanai Nacionālajā sporta padomē kopā ar citiem iesniegumiem par naudas balvām par izciliem sasniegumiem sportā *(lietas 17.lapa)*.

[7.6] 2007.gada 5.augustā Latvijas komanda, kuras sastāvā bija *A.P.*, Eiropas čempionātā lidmodelisma sportā junioriem ieguva 1.vietu komandu vērtējumā (lietas 18.lapa).

[7.7] 2008.gada 10.janvārī Izglītības un zinātnes ministrijas Sporta pārvalde sniedza atbildi uz pieteicēja 2007.gada 17.decembra iesniegumu, kurā norāda, ka 2007.gada 31.oktobrī Nacionālā sporta padome nav atbalstījusi naudas balvas piešķiršanu pieteicējam ne par izcīnīto 3.vietu 2006.gada pasaules junioru čempionātā, ne par izcīnīto 1.vietu 2007.gada Eiropas čempionātā junioriem komandu vērtējumā (lietas lapa 19-32).

[7.8] 2007.gada 5.decembrī Ministru kabinets izdevis rīkojumu Nr.763 „Par naudas balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā", kurā pieteicējs nebija iekļauts (lietas lapa 33-44).

[8] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 249.pantu tiesa taisa spriedumu par pieteicēja norādīto pieteikuma priekšmetu, nepārsniedzot prasījuma robežas.

Tiesa konstatē, ka pieteicējs tiesā ir pārsūdzējis atbildētāja faktisko rīcību, neiekļaujot pieteicēju tās virzītajā Ministru kabineta rīkojuma projektā „Par naudas balvas piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā".

Kā izriet no pieteikuma, pieteicēja mērķis vēršoties tiesā ir pienākuma uzlikšana atbildētājam iekļaut pieteicēju tās virzītajā Ministru kabineta projektā par naudas balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā.

Administratīvo tiesu praksē ir nostiprinājusies atziņa, ka, pieņemot pieteikumu un izspriežot lietu, ir jāievēro privātpersonas tiesību ievērošanas princips tādējādi, ka pieteikuma priekšmets ir jānosaka atbilstoši pieteicēja gribai, kura secināma no pieteikuma satura kopumā, pat ja pieteikuma lūguma daļā prasījums ir norādīts neprecīzi vai neatbilstoši Administratīvā procesa likuma 184.pantā norādītajiem pieteikuma priekšmetiem (*skat., piemēram, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 21.decembra lēmuma lietā Nr.SKA-760/2007 6.punktu, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 12.decembra lēmuma lietā Nr.SK-710/2007 7.punktu*).

Proti, tiesa interpretē pieteikumā ietverto prasījumu tā, kā to atbilstoši likuma normām būtu formulējis saprātīgs pieteicējs.

[8.1] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 89.panta pirmo daļu faktiskā rīcība ir iestādes rīcība publisko tiesību jomā, kas neizpaužas tiesību akta veidā un kas ir vērsta uz faktisku seku radīšanu, ja privātpersonai uz šo rīcību ir tiesības vai šīs rīcības rezultātā ir radies vai var rasties personas subjektīvo tiesību vai tiesisko interešu aizskārums. Par faktisko rīcību atzīstamas arī iestādes darbības, kas neatkarīgi no iestādes nodoma rada tādas faktiskās sekas, kuru rezultātā privātpersonai ir radies vai var rasties būtisks tiesību aizskārums. Iestādes procesuālās darbības (darbības, kurām trūkst galējā noregulējuma rakstura) nav faktiskā rīcība.

No minētās tiesību normas izriet vairākas obligātas faktiskās rīcības pazīmes:

1) tā ir rīcība (darbība vai bezdarbība);

2) kuru veic iestāde,

3) publisko tiesību valsts pārvaldes jomā,

4) tā adresēta individuālai personai,

5) tai ir faktiskas sekas,

6) ar to personai tiek radīts tiesību vai tiesisko interešu aizskārums vai personai uz to ir tiesības,

7) tā nav tiesību akts,

8) tā ir vērsta uz āru,

9) tai piemīt pabeigtības (galīgā noregulējuma) raksturs.

Lai konkrētu iestādes rīcību varētu uzskatīt par tās faktisko rīcību ar no tā izrietošajām APL paredzētajām tiesiskajām sekām, jākonstatē visas iepriekšminētās pazīmes *(sk., Faktiskās rīcības jēdziens – pazīmes un to interpretācija. Tiesu prakses vispārinājums. Latvijas Vēstnesis, Jurista Vārds, 2007, Nr.1)*.

Savukārt Administratīvā procesa likuma 1.panta trešā daļa nosaka, ka administratīvais akts ir uz āru vērsts tiesību akts, ko iestāde izdod publisko tiesību jomā attiecībā uz individuāli noteiktu personu vai personām, nodibinot, grozot, konstatējot vai izbeidzot konkrētas tiesiskās attiecības vai konstatējot faktisko situāciju.(.)

Tādējādi, lai varētu vērsties tiesā administratīvā procesa kārtībā par kādu valsts rīcību, vispārīgs noteikums ir tāds, ka sekām, kas ir radušās, ir galīgā noregulējuma raksturs. Tas izriet no Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas.

Šajā tiesību normā kā viens no administratīvā akta pamatelementiem norādītas tiesiskās sekas, kas nozīmē, ka lēmums, kas atzīstams par administratīvo aktu, saistoši ietekmē kādas tiesiskās attiecības un līdz ar to skar kādas personas tiesības vai tiesiskās intereses. Līdz ar to tad, kad persona ir noskaidrojusi valsts galīgo attieksmi konkrētajā jautājumā (piemēram, saņemot lēmumu, ar kuru personai uzlikts kāds pienākums, un apstrīdēšanas procesa ietvaros nepanākot sev vēlamo rezultātu), jautājums par valsts rīcības pareizību ir nododams tiesas kontrolei. Procesa laikā iestāde var būt veikusi darbības vai pieņēmusi starplēmumus, kas ir vērsti uz galīgā lēmuma pieņemšanu, tāpēc parasti tie nav atsevišķi pārsūdzami, bet ir pārbaudāmi kā iespējami procesuāli pārkāpumi pēc tam, kad process ir noslēdzies un ir pārsūdzēts galīgais lēmums – administratīvais akts.

Tādējādi, klasiskā situācijā pieteikumu tiesā var iesniegt par administratīvā akta, tas ir, administratīvā procesa ietvaros pieņemtā galējā lēmuma, izdošanu, atcelšanu, spēkā esamību vai atzīšanu par prettiesisku saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 184.panta pirmās daļas 1.punktu.

Ievērojot minēto, tiesa secina, ka pieteicēja neiekļaušana atbildētāja virzītajā Ministru kabineta rīkojuma projektā nav atzīstama par faktisko rīcību Administratīvā procesa likuma izpratnē.

[8.2] Saskaņā ar Noteikumu 787 2.punktu naudas balvas, ņemot vērā Latvijas Nacionālās sporta padomes priekšlikumu, piešķir Ministru kabinets.

Tādējādi, ievērojot iepriekš [8.1] minēto, tiesa secina, ka konkrētajā administratīvajā procesā galējais lēmums ir Ministru kabineta rīkojums par naudas balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā.

Atbilstoši Administratīvā procesa likumā ietvertajai administratīvā akta pārsūdzēšanas sistēmai tiesā būtu pārsūdzams vienīgi galējais administratīvais akts, jo šādā gadījumā tiesai jebkurā gadījumā jāpārbauda, vai ievēroti gan materiālie, gan procesuālie priekšnoteikumi administratīvā akta izdošanā, jo konstatējot būtiskus tiesību normu pārkāpumus galīgā administratīvā akta pieņemšanas procesā, administratīvais akts atzīstams par prettiesisku un ir atceļams.

Savukārt Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 3.punktā noteikts, ka administratīvais akts nav starplēmums administratīvā procesa ietvaros, izņemot gadījumu, kad tas pats par sevi skar būtiskas personas tiesības vai tiesiskās intereses vai būtiski apgrūtina to īstenošanu.

Tādējādi tiesa secina, ka likumdevējs ir pieļāvis arī izņēmuma gadījumus, paredzot, ka gadījumā, ja starplēmums pats par sevi skar būtiskas personas tiesības vai tiesiskās intereses vai būtiski apgrūtina to īstenošanu, tad šāds starplēmums tiesā pārbaudāms atsevišķi kā administratīvais akts.

Ņemot vērā, ka pieteicējs netika ieļauts Ministru kabineta rīkojuma projektā par naudas balvu piešķišanu par izciliem sasniegumiem sportā, tad šāda rīcība ir vērtējama kā starplēmums administratīvajā procesā, kas pats par sevi skar būtiskas personas tiesības vai tiesiskās intereses vai būtiski apgrūtina to īstenošanu, jo ar šo starplēmums būtība ir noslēdzies administratīvais process iestādē attiecībā uz pieteicēju.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka šāds starplēmums ir pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā kā administratīvais akts.

[8.3] Ņemot vērā, ka galējo lēmumu konkrētajā administratīvajā procesā pieņem Ministru kabinets, tiesai ir jākonstatē iestāde, kura ir pieņēmusi attiecīgo starplēmumu par pieteicēja neiekļaušanu atbildētāja virzītajā Ministru kabineta rīkojuma projektā par naudas balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā.

Noteikumu Nr.787 3.punkts nosaka, lai saņemtu naudas balvu, Sporta pārvaldē atzīta sporta federācija iesniedz Sporta pārvaldē iesniegumu. Iesniegumam pievieno dokumentu, kas apliecina izcilo sasniegumu sportā, un naudas balvas piešķiršanai nepieciešamo informāciju (pielikums). Sporta pārvalde apkopo iesniegumus un iesniedz tos izvērtēšanai Latvijas Nacionālajā sporta padomē.

Savukārt saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 29.jūlija noteikumu Nr.422 „Latvijas Nacionālās sporta padomes nolikums" (turpmāk – LNSP Nolikums) 1.punktu Latvijas Nacionālā sporta padome ir sabiedriska konsultatīva institūcija, kas piedalās valsts sporta politikas izstrādē, veicina sporta attīstību un sadarbību sporta jomā, kā arī lēmumu pieņemšanu ar sportu saistītajos jautājumos.

Savukārt LNSP Nolikuma 2.punkts nosaka, ka padome veic Sporta likuma 9.panta trešajā daļā noteiktos uzdevumus.

Sporta likuma 9.panta trešā daļa citastarpā nosaka, ka Latvijas Nacionālā sporta padome sniedz Ministru kabinetam priekšlikumusattiecībā uz naudas balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā.

No minētajām tiesību normām secināms, ka Latvijas Nacionālā sporta padome kā konsultatīva institūcija sekmē lēmumu pieņemšanu ar sportu saistītajos jautājumos, tajā skaitā iesniedzot priekšlikumus attiecībā uz naudas balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā.

Tādējādi, tiesa nekonstatē, ka Latvijas Nacionālā sporta padome būtu tiesīga lemt par konkrētu personu iekļaušanu atbildētāja virzītajā Ministru kabineta rīkojuma projektā, bet tikai sniegt priekšlikumus, par konkrētu naudas balvu apmēra noteikšanu, tiem sportistiem, kas Sporta pārvaldes iesniegtajā apkopojumā norādīti kā atbilstoši Noteikumu Nr.787 prasībām.

Minēto apliecina arī no lietas materiāliem izrietošā situācija, ka Latvijas Nacionālā sporta padome savā 2007.gada 31.oktobra sēdē (sēdes protokols Nr.7) ir noklausījusies A.Liekniņa, kas ir Sporta pārvaldes vadītājs ziņojumu, par to cik un kādi sportisti attiecīgajā gadā tiek izvirzīti naudas balvu saņemšanai, kā arī cik un kādi sportisti naudas balvu saņemšanai tiek noraidīti, jo neatbilst Noteikumu Nr.787 prasībām.

No minētā secināms, ka tieši Sporta pārvalde, pēc Sporta pārvaldē atzītu sporta federāciju iesniegumu saņemšanas, tos apkopojot, jau pati izlemj par to, vai attiecīgais sportists atbilst Noteikumu Nr.787 prasībām un ir virzāms izvērtēšanai Latvijas Nacionālajai sporta padomei.

Ievērojot minēto, tiesa secina, ka Sporta padome iesniedz Latvijas Nacionālajā sporta padomē jau konkrētu projektu attiecībā uz sportistiem, kuriem naudas balvas būtu piešķiramas, bet kuriem nebūtu.

Tādējādi tiesa secina, ka Latvijas Nacionālā sporta padome pati nevērtē sportistu atbilstību Noteikumu Nr.787 prasībām, bet tikai izlemj par noteikta apmēra naudas balvu pie šķiršanu sportistiem, kurus Sporta pārvalde ir atzinusi par atbilstošiem Noteikumiem Nr.787, bet neatbalsta naudas balvu piešķiršanu tiem sportistiem, kurus Sporta pārvalde ir uzskatījusi par neatbilstošiem Noteikumu Nr.787 prasībām, turklāt nepārbaudot šādas neatbilstības pamatojumu.

Papildus tiesa arī konstatē, ka, neskatoties uz to, ka Latvijas Nacionālā sporta padome ir nolēmusi atbalstīt priekšlikumu par naudas balvu piešķiršanu konkrētiem sportistiem un tiem piešķiramo naudas balvu apmēru, atbildētājs Latvijas Nacionālās sporta padomes priekšlikumus virzot kā Ministru kabineta rīkojuma projektu tos pēc sava ieskata ir papildinājis ar sportistiem, kuri Latvijas Nacionālās sporta padomes atbalstītajā priekšlikumu projektā bija iekļauti sadaļā par naudas balvu piešķiršanas neatbalstīšanu. (skat. salīdzināšanai lietas lap 22-32 un lietas lapa 33-44)

Minētais apstāklis, tiesas ieskatā, nepārprotami liecina par to, ka atbildētājs sagatavojot Ministru kabineta rīkojuma projektu par naudas balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā ir tiesīgs, papildus Latvijas Nacionālās sporta padomes atbalstītajiem priekšlikumiem, pats izlemt, par sportistu iekļaušanu tās virzītajā minētajā rīkojuma projektā.

Turklāt naudas balvas par izciliem sasniegumiem sportā tiek izmaksātas no atbildētāja pamatbudžeta apakšprogrammā „Balvas par izciliem sasniegumiem sportā" iedalītajiem līdzekļiem un papildus pieprasītajiem līdzekļiem.

Ievērojot visu iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka tieši atbildētājs ir pieņēmis starplēmumu par pieteicēja neiekļaušanu tās virzītajā Ministru kabineta rīkojuma projektā.

[8.4] Ņemot vērā minēto, tiesa interpretē pieteicēja prasījumu kā prasījumu par atbildētāja 2008.gada 10.janvāra lēmuma Nr.5-1/13 (turpmāk – Lēmums) atcelšanu un pienākuma uzlikšanu iekļaut pieteicēju atbildētāja virzītajā Ministru kabineta rīkojuma projektā.

[9] Tiesa konstatē, ka lietā nav strīda par to, ka pieteicējs 2006.gada 25.augustā 10.pasaules čempionātā lidmodelisma sportā junioriem ieguva 3.vietu un 2007.gada 5.augustā Eiropas čempionātā lidmodelisma sportā junioriem ieguva 1.vietu komandu vērtējumā, proti, nav strīda, ka pieteicējs ir startējis šīs komandas sastāvā.

Tiesa secina, ka lietā ir strīds par Lēmuma tiesiskumu un pamatotību, proti, vai atbildētājs pamatoti nav iekļāvis pieteicēju tās virzītajā Ministru kabineta rīkojuma projektā par naudas balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā, jo pieteicējs neatbilst Noteikumu Nr.787 prasībām.

[10] No Latvijas Republikas Satversmes 91.panta pirmā teikuma, kas nosaka, ka visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā, izriet vienlīdzības princips, kas citastarpā liedz valsts institūcijām izdot tādas normas, kas bez saprātīga pamata pieļauj atšķirīgu attieksmi pret personām, kuras atrodas vienādos apstākļos (*skat. Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedumu lietā Nr.2000-07-0409*).

Savukārt Latvijas Republikas Satversmes 91.panta otrais teikums nosaka, ka cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas.

Arī Administratīvā procesa likuma 6.pants nosaka, ka pastāvot vienādiem faktiskajiem un tiesiskajiem lietas apstākļiem, iestāde un tiesa pieņem vienādus lēmumus (pastāvot atšķirīgiem faktiskajiem un tiesiskajiem lietas apstākļiem,- atšķirīgus lēmumus) neatkarīgi no administratīvā procesa dalībnieku dzimuma, vecuma, rases, ādas krāsas, valodas, reliģiskās pārliecības, politiskajiem vai citiem uzskatiem, sociālās izcelšanās, tautības, izglītības, sociālā un mantiskā stāvokļa, nodarbošanās veida un citiem apstākļiem.

Tiesiskā vienlīdzība ir viena no pašām svarīgākajām pamattiesībām. Tā izriet tieši no vispārējā taisnīguma principa, kas ir tiesību idejas galvenais avots visās pasaules lielākajās tiesību sistēmās. Tiesiskās vienlīdzības princips nozīmē, ka vienādos faktiskajos un tiesiskajos apstākļos attieksmei ir jābūt vienādai, savukārt atšķirīgos apstākļos attieksmei ir jābūt atšķirīgai. Šādi tiesiskās vienlīdzības principu izprot gan Eiropas Justīcijas tiesa, gan Eiropas Cilvēktiesību tiesa, gan demokrātisko valstu konstitucionālās tiesas. Šai vienkāršajai un klasiskajai tiesiskās vienlīdzības principa pamatizpratnei ir pievienojusies arī Latvijas Republikas Satversmes tiesa (*skat. Levits E. Par tiesiskās vienlīdzības principu. Latvijas Vēstnesis. 2003, nr.68 (2833)*).

Tiesiskā vienlīdzība sastāv no diviem elementiem, un proti, tas ir tiesiskās līdztiesības princips un diskriminācijas aizlieguma princips.

Saskaņā ar vienlīdzības principu pie vienādiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem valsts pārvaldei jāpieņem vienāds lēmums (*skat. Briede J. Latvijas Administratīvi procesuālās normas Eiropas Padomes dokumentu kontekstā. Procesuālais taisnīgums. LU Zinātniskie raksti nr.617, Rīga, Latvijas Universitāte, 1998, 30. lpp.*).

Pie vienādiem faktiskajiem apstākļiem arī iestādes lēmumiem jābūt vienādiem. Tas nozīmē, ja iestādei ir tiesības izlemt – izdot administratīvo aktu vai nē, tai pie vienādiem lietas apstākļiem jāizdod vienāds administratīvais akts.

Tātad šī tiesību principa mērķis ir novērst jebkādu netaisnīgu diskrimināciju, nodrošinot, ka valsts pārvaldes iestādes, izmantojot rīcības brīvību, pret personām vienā un tajā pašā faktiskajā un juridiskajā situācijā izturas vienādi. Savukārt, ja atšķirīgā izturēšanās ir objektīvi pamatota, lai sasniegtu attiecīgo mērķi, vienlīdzības princips pārkāpts netiek.

Tātad, lai konstatētu vienlīdzības principa pārkāpumu, pirmkārt, ir nepieciešams konstatēt, ka abas personas, vai personu grupas atrodas vienādos apstākļos.

Vienlīdzības princips, tiesas ieskatā, liedz valsts institūcijām izdot tādas tiesību normas, kas bez saprātīga pamata pieļauj atšķirīgu attieksmi pret personām, kuras atrodas vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos. Savukārt šis princips pieļauj un pat prasa atšķirīgu attieksmi pret personām, kuras atrodas atšķirīgos apstākļos, kā arī vienādos apstākļos, ja tam ir objektīvs un saprātīgs pamats, tādējādi dodot valsts pārvaldei iespēju apsvērt katras veicamās darbības lietderīgumu un samērīgumu.

Ievērojot minēto, atšķirīga izturēšanās ir diskriminējoša, ja tai nav objektīva un pamatota iemesla, un proti, leģitīma mērķa, vai arī ja nav proporcionālas attiecības starp izraudzītajiem līdzekļiem un nospraustajiem mērķiem.

Tas nozīmē, ka katrā atsevišķā gadījumā ir jāvērtē, vai salīdzināmās situācijas tik tiešām ir vienādas gan no tiesisko, gan arī no faktisko apstākļu viedokļa.

[11] No lietas materiāliem izriet, ka 2008.gada 10.janvārī Izglītības un zinātnes ministrijas Sporta pārvalde sniedza atbildi uz pieteicēja 2007.gada 17.decembra iesniegumu, kurā norāda, ka 2007.gada 31.oktobrī Latvijas Nacionālā sporta padome nav atbalstījusi naudas balvas piešķiršanu pieteicējam ne par izcīnīto 3.vietu 2006.gada pasaules junioru čempionātā, ne par izcīnīto 1.vietu 2007.gada Eiropas čempionātā junioriem komandu vērtējumā, sakarā ar to, ka pieteicējs sacensību dalības brīdī neatbilda Noteikumu Nr.787 4.3.punktā noteiktajām vecuma prasībām.

Tiesa konstatē, ka atbildētāja Lēmums pamatots ar Noteikumu Nr.787 2., 3.punktu, 4.punkta 3.apakšpunktu.

Noteikumu Nr.787 4.punkta 3.apakšpunkts nosaka, ka naudas balvu piešķir par sasniegumu, kas uzrādīts oficiālās starptautiskās klātienes sacensībās, kuras ir iekļautas attiecīgās starptautiskās sporta federācijas sacensību kalendārā, ja minētā federācija ir atzīta Starptautiskajā olimpiskajā komitejā (SOK) vai ir Starptautiskās sporta federāciju ģenerālās asamblejas (GAISF) biedre. Šadas sacensības ir pasaules vai Eiropas čempionāti sportistiem vecumā no 16 līdz 23 gadiem (bobslejā līdz 26 gadiem) (tai skaitā invalīdiem).

Tiesa secina, ka minētā tiesību norma nosaka to sacensību kategorijas, par kurām vispār ir piešķiramas naudas balvas atbilstoši Noteikumiem Nr.787.

[12] No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka 2006.gada 25.augustā pieteicējs ir izcīnījis 3.vietu 10.pasaules čempionātā junioriem F1A klasē, bet 2007.gada 5.augustā Eiropas čempionātā lidmodelisma sportā junioriem Latvijas komanda, kuras sastāvā startēja arī pieteicējs, ieguva 1.vietu komandu vērtējumā.

Par minētajiem sasniegumiem pieteicējam nav piešķirta naudas balva, jo atbildētāja ieskatā pieteicējs neatbilst Noteikumu Nr.787 prasībām un līdz ar to 2007.gada 31.oktobrī Latvijas Nacionālās sporta padome nav atbalstījusi naudas balvas piešķiršanu pieteicējam ne par izcīnīto 3.vietu 2006.gada pasaules junioru čempionātā, ne par izcīnīto 1.vietu 2007.gada

Eiropas čempionātā junioriem komandu vērtējumā, līdz ar to pieteicējs netika iekļauts arī 2007.gada 5.decembra Ministru kabinets rīkojumā Nr.763 „Par naudas balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā".

Tāpat no lietas materiāliem tiesa konstatē, ka sportists *O.G.* ir izcīnījis otro vietu 2007.gada Eiropas junioru čempionātā lidmodelismā F1A kategorijā, kā arī sportisti *O.G.* un *J.Z.* ir izcīnījuši 1.vietu 2007.gada Eiropas čempionātā lidmodelisma sportā junioriem komandu vērtējumā.

No lietas materiāliem redzams, ka par izcīnīto 1.vietu komandu vērtējumā Eiropas čempionātā lidmodelisma sportā junioriem naudas balvas ar 2007.gada 5.decembra Ministru kabineta rīkojumu Nr.763 „Par naudas balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā" saņēma pieteicēja komandas biedri *O.G.* un *J.Z.*, kuriem naudas balvu piešķiršanu ir atbalstījusi gan Latvijas Nacionālā sporta padome 2007.gada 31.oktobra sēdes protokolā Nr.7, gan atbildētājs iekļaujot tās virzītajā Ministru kabinets rīkojuma projektā.

Ievērojot minēto, tiesa konstatē, ka sacensības, kurās startēja un ieguva godalgotas vietas pieteicējs, atbilst Noteikumu Nr.787 4.punkta 3.apakšpunktā minētajām sacensībām, savukārt apstāklis, ka pieteicējs tobrīd vēl nebija sasniedzis 16 gadu vecumu, tiesas ieskatā, nav atzīstams par argumentu naudas balvas piešķiršanas noraidīšanai, ņemot vērā, ka junioru sports ietver sevī bērnu un jauniešu līdz 23 gadu vecumam sportu, kā arī to, ka pieteicēja dalība šajās sacensībās tika pieļauta un sava vecuma dēļ viņš netika diskvalificēts.

Turklāt tiesas ieskatā, gadījumā, ja pasaules un Eiropas mēroga sacensības tiek rīkotas tikai sportistiem, kas sasnieguši vismaz 16 gadu vecumu, tad pieteicējam tiktu liegta dalība šādās sacensībās, bet pieteicējs minētajās sacensībās ir izcīnījis godalgotas vietas, kas liecina, ka gan pasaules, gan Eiropas mēroga junioru sacensības nav domātas tikai sportistiem, kas ir sasnieguši 16 gadu vecumu, bet ir ierobežots tikai maksimālais vecums līdz kuram sportisti ir uzskatāmi par junioriem.

[13] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa konstatē, ka attiecībā uz pieteicēju ir pārkāpts vienlīdzības princips, jo pieteicējs atrodas vienādos apstākļos ar saviem komandas biedriem *O.G.* un *J.Z.*, jo gan pieteicējs, gan viņa komandas biedri ir piedalījušies sacensībās, kas paredzētas Noteikumu Nr.787 4.punkta 3.apkšpunktā, turklāt vienas no šīm sacensībām ir bijušas kopīgas Latvijas komandas sastāvā, līdz ar to arī pieteicējam ir tiesības uz tādām pašām sekām kādas iestājās viņa komandas biedriem, proti, tiesības tikt iekļautam atbildētāja virzītajā Ministru kabineta rīkojuma projektā un saņemt naudas balvu par izciliem sasniegumiem sportā.

[14] Saskaņā ar Sporta likuma 14.pantu pirmo daļu, Latvijas sportistiem, viņu treneriem, sportistus apkalpojošajiem sporta darbiniekiem, tai skaitā sporta ārstiem, apkalpojošajam personālam un attiecīgajām sporta federācijām Ministru kabinets var piešķirt naudas balvas par izciliem sasniegumiem sportā.

Saskaņā ar Sporta likuma 9.panta trešās daļas 3.punktu, Latvijas Nacionālā sporta padome sniedz Ministru kabinetam priekšlikumus attiecībā uz naudas balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā.

Noteikumu Nr.787 11.1punkts nosaka, ka sportistiem līdz 23 gadu vecumam par pasaules vai Eiropas čempionātos iegūto vietu neolimpiskajos individuālajos sporta veidos un disciplīnās piešķir naudas balvas par trešo vietu līdz 1000 latu.

Savukārt Noteikumu Nr.787 12.1.punkts nosaka, ka neolimpisko sporta veidu sporta spēļu valsts izlašu sportistiem līdz 23 gadu vecumam, viņu treneriem, sportistus apkalpojošiem sporta darbiniekiem, tai skaitā sporta ārstiem, apkalpojošam personālam (kopā) par iegūto vietu pasaules vai Eiropas čempionātos piešķir naudas balvas par pirmo vietu līdz 10 000 latu.

Ņemot vērā, ka lidmodelisma sports ir neolimpiskais sporta veids (*skat. http://www.olimpiade.lv/abc/?selected=8*), un pieteicējs ir piedalījies sacensībās, kas paredzētas Noteikumu Nr.787 4.punkta 3.apakšpunktā un izcīnījis godalgotas vietas, attiecīgi 2006.gadā pasaules čempionātā junioriem 3.vietu un 2007.gadā Eiropas čempionātā junioriem 1.vietu komandu vērtējumā, tiesa atzīst, ka pieteicējs atbilst Noteikumu Nr.787 prasībām par naudas

balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā, un līdz ar to pieteicējs ir iekļaujams atbildētāja virzītajā Ministru kabineta rīkojuma projektā.

Noteikumu Nr.787 2.punktā noteikts, ka naudas balvas, ņemot vērā Latvijas Nacionālās sporta padomes priekšlikumu, piešķir Ministru kabinets.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka atbildētājam ir uzliekams par pienākumu nosūtīt informāciju par pieteicēja sasniegumiem sportā Latvijas Nacionālajai sporta padomei izvērtēšanai par piešķiramās naudas balvas apmēru, un, ņemot vērā Latvijas Nacionālās sporta padomes priekšlikumu, iekļaut pieteicēju atbildētāja virzītajā Ministru kabineta rīkojuma projektā par naudas balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 253.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

Apmierināt *A.P.* likumisko pārstāvju *I.P.* un *S.P.* pieteikumu par Izglītības un zinātnes ministrijas 2008.gada 10.janvāra lēmuma Nr.5-1/13 atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Izglītības un zinātnes ministrijai iekļaut *A.P.* kā naudas balvas saņēmēju tās virzītajā Ministru kabineta rīkojuma projektā „Par naudas balvas piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā" tajā gadā, kurā stāsies spēkā tiesas nolēmums šajā lietā.

Atcelt Izglītības un zinātnes ministrijas 2008.gada 10.janvāra lēmumu Nr.5-1/13 ar tā pieņemšanas dienu.

Uzlikt par pienākumu Izglītības un zinātnes ministrijai iekļaut *A.P.* kā naudas balvas saņēmēju tās virzītajā Ministru kabineta rīkojuma projektā „Par naudas balvas piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā" tajā gadā, kurā stāsies spēkā tiesas nolēmums šajā lietā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese (paraksts) I.Petrovska

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas

tiesnese_____I.Petrovska

Rīgā, 2009.gada 4.jūnijā.